

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Petrem Poláchem v právní věci žalobce: J. Č., bytem, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 4. 4. 2017, č.j. 580 320 1932/315-VK,

t a k t o :

- I. Žaloba **se zamítá**.
- II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladu řízení.
- III. Žalované **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů.

O d ů v o d n ě n í

I.

Vymezení věci

Žalobce se domáhal zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí žalované (dále též „napadené rozhodnutí“). Napadeným rozhodnutím žalovaná zamítla námitky žalobce a potvrdila rozhodnutí žalované ze dne 23.2.2017, č.j. R-23.2.2017-425/580 320 1932. Žalovaná přitom zamítla žádost žalobce o přiznání starobního důchodu, a to pro nesplnění podmínek ustanovení § 28 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále jen

„zákon o důchodovém pojištění“) s přihlédnutím k nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 a č. 987/2009.

II.

Obsah žaloby a jejího doplnění

Žalobce především uvedl, že důchod mu byl zamítnut, neboť pracovní poměr ukončil již k 30.6.1992 a nikoliv až po datu 31.12.1992. Pracovní poměr však musel ukončit z rodinných důvodů, rozvodu, vypořádání majetkové situace a zajištění vlastního bydlení. V minulosti byl přitom informován, že nárok na starobní důchod mu vznikne k 20.3.2017, tj. v 59- ti letech. Se zamítnutím nároku na starobní důchod vůbec nepočítal. Jeho zdravotní stav je velmi špatný, od 1.3.2016 dosud je v pracovní neschopnosti a do práce se již vrátit nemůže. Svou situaci pak nechtěl řešit zdlouhavým řízením o přiznání invalidního důchodu. Vycházel přitom z toho, že má nárok na starobní důchod.

Závěrem požádal, aby bylo přihlédnuto k jeho špatnému zdravotnímu stav a k odpracování 15 let v I. A kategorii. Domáhal se zrušení rozhodnutí a přiznání starobního důchodu k datu 20.3.2017, kdy dovršil 59 let věku.

V doplnění žaloby zdůraznil, že rozhodnutí by mělo být změněno na základě odpracovaných let v I. A kategorii s přihlédnutím k pracovnímu prostředí, ve kterém práci vykonával. Odpracované roky doložil osobním listem důchodového pojištění, který vydala žalovaná.

III.

Vyjádření žalované k žalobě

Žalovaná ve vyjádření především ocitovala § 74 zákona o důchodovém pojištění, § 174 odst. 1 písm. d) a § 174 odst. 2 zák. č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění platném do 31.12.1995 (dále jen „zákon o sociálním zabezpečení“). Podmínkou vzniku nároku na starobní důchod v 59-ti letech je mimo odpracovaných 15 roků i to, že zaměstnání v I. pracovní kategorii trvalo ke dni 31. prosince 1992. Žalobce však tuto nezbytnou podmínku pro vznik nároku na starobní důchod v 59 ti letech nesplňuje. Žalovaná se dále ve vyjádření zabývala i tím, že v posuzovaném případě nelze využít institutu k odstranění tvrdosti zákona.

IV.

Jednání před soudem

Žalobce při jednání především uvedl obdobné skutečnosti jako v žalobě a jejím doplnění. Zdůraznil, že v pracovní kategorii I. A odpracoval 15 let, přičemž pracovní poměr ukončil v roce 1992, neboť se s ním manželka rozvedla.

Žalovaná pak při jednání především zdůraznila, že žalobce skutečně vykonával práci v I. pracovní kategorii, a to v délce 15 let, avšak zaměstnání netrvalo k 31.12.1992 a ani nebylo před tímto datem ukončeno ze zdravotních důvodů.

V.

Posouzení věci krajským soudem

Žaloba byla podána v zákonné dvouměsíční lhůtě (§ 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního – dále jen s.ř.s.), osobou k tomu oprávněnou (§ 65 odst. 1 s.ř.s.) a jde o žalobu přípustnou (zejména § 65, § 68 a § 70 s.ř.s.).

Napadené rozhodnutí žalované krajský soud přezkoumal v řízení podle části třetí, hlavy II, dílu 1, § 65 a následujících s.ř.s. v mezích uplatněných žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s.ř.s.), ověřil přitom, zda rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti, a vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době vydání rozhodnutí (§ 75 odst. 1 s.ř.s.).

Krajský soud v Brně dospěl k závěru, že žaloba není důvodná. Soud při svém rozhodování vyšel z následujících skutečností, úvah a závěrů.

Soud k věci uvádí, že pro nárok na starobní důchod má rozhodující význam doba pojištění a důchodový věk. Mezi účastníky pak není sporné, že žalobce vykonával zaměstnání I. pracovní kategorie v délce přesahující 15 let. Současně ani není mezi účastníky sporné, že jeho zaměstnání v I. kategorii skončilo k 30. 6. 1992, a to z rodinných důvodů. Tyto skutečnosti žalobce potvrdil i v podané žalobě a uváděl je i při jednání.

Podle § 74 zákona o důchodovém pojištění, *nároky na snížení věkové hranice pro vznik nároku na starobní důchod podle předpisů platných před 1. lednem 1996 po odpracování stanovené doby zaměstnání v I. pracovní kategorii nebo v I. (II.) kategorii funkcí zůstávají zachovány. Snížená věková hranice pro vznik nároku na starobní důchod se přitom považuje pro účely tohoto zákona za důchodový věk.*

Podle § 174 odst. 1 zák. č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění účinném ke dno 31.12.1995 (dále jen „zákon o sociálním zabezpečení“) *občan, který vykonával před 1. lednem 1993 zaměstnání I. pracovní kategorie, popřípadě službu I. nebo II. kategorie funkcí, má po 31. prosinci 1992 nárok na starobní důchod též, jestliže byl zaměstnán nejméně 25 roků a dosáhl věku alespoň*

a) 56 let, byl-li zaměstnán nejméně 14 roků v zaměstnání uvedeném v § 14 odst. 2 písm. a), popřípadě 9,5 roku, jde-li o takové zaměstnání v uranových dolech, nebo 19 roků v zaměstnání uvedeném v § 14 odst. 2 písm. b) až h) anebo 19 roků ve službě I. kategorie funkcí,

b) 57 let, byl-li zaměstnán nejméně 13 roků v zaměstnání uvedeném v § 14 odst. 2 písm. a), popřípadě 9 roků, jde-li o takové zaměstnání v uranových dolech, nebo 18 roků v zaměstnání uvedeném v § 14 odst. 2 písm. b) až h) anebo 18 roků ve službě I. kategorie funkcí,

c) 58 let, byl-li zaměstnán nejméně 12 roků v zaměstnání uvedeném v [§ 14 odst. 2 písm. a\)](#), popřípadě 8 roků, jde-li o takové zaměstnání v uranových dolech, nebo 16 roků v zaměstnání uvedeném v [§ 14 odst. 2 písm. b\) až h\)](#) anebo 16 roků ve službě I. kategorie funkcí nebo 17,5 roku ve službě II. kategorie funkcí, nebo

d) 59 let, byl-li zaměstnán nejméně 11 roků v zaměstnání uvedeném v [§ 14 odst. 2 písm. a\)](#), popřípadě 7,5 roku, jde-li o takové zaměstnání v uranových dolech, nebo 15 roků v zaměstnání uvedeném v [§ 14 odst. 2 písm. b\) až l\)](#) anebo 15 roků ve službě I. nebo II. kategorie funkcí.

(2) Podmínkou vzniku nároku na starobní důchod podle [odstavce 1](#) je, že zaměstnání I. pracovní kategorie nebo služba I. nebo II. kategorie funkcí trvaly ke dni 31. prosince 1992; za zaměstnání se pro tyto účely považují i náhradní doby a doby uvedené v [§ 5 odst. 1](#) a v [§ 6 odst. 1 nařízení vlády Československé socialistické republiky č. 117/1988 Sb.](#)

Jak plyne ze shora citovaných ustanovení zákona o sociálním zabezpečení, tak podmínkou vzniku nároku na starobní důchod v 59 letech je nejenom požadavek trvání zaměstnání v délce 15 let v I. pracovní kategorii, což žalobce splnil, ale i to, aby zaměstnání I. pracovní kategorie trvalo i ke dni 31. 12. 1992. Žalobce však tuto podmínku vyplývající z ustanovení § 174 odst. 2 zákona o sociálním zabezpečení nesplnil, neboť zaměstnání žalobce v I. pracovní kategorii k datu 31.12.1992 již netrvalo. Tento závěr plyne i z žalobcem doloženého osobního listu důchodového pojištění, na který se odvolával v doplnění žaloby. Žalobce přitom tuto skutečnost ani nerozporoval a i v žalobě přímo uvedl, že zaměstnání ukončil z rodinných důvodů k 30.6.1992. Soud proto souhlasí se žalovanou, že žalobci nebylo možno přiznat nárok na starobní k dosažení věku 59-ti let.

Soud jen pro úplnost odkazuje i na institut odstranění tvrdosti, který je upraven v ustanovení § 106 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení.

Podle odstavce 1 *tvrdost předpisů o sociálním zabezpečení lze odstranit na základě písemné a odůvodněné žádosti občana, v jehož prospěch má být tvrdost odstraněna. V nové žádosti o odstranění tvrdosti nemohou být uplatněny stejné důvody, které již obsahovala žádost původní; při opakování těchto důvodů bude nová žádost odložena a žadatel bude o tomto vyrozuměn. Na řízení o žádosti o odstranění tvrdosti se nevztahují obecné předpisy o správním řízení. Řízení o žádosti o odstranění tvrdosti nelze zahájit, popřípadě v něm pokračovat, po dobu, po kterou probíhá přezkumné řízení soudní.*

Podle odstavce 2 *rozhodnutí o žádosti o odstranění tvrdosti předpisů o sociálním zabezpečení jsou vyloučena ze soudního přezkumu.*

Jak plyne i z komentářové literatury (komentář k § 106 v ASPI) tak o odstranění tvrdosti zákona lze účinně požádat až teprve po vydání rozhodnutí o žádosti o důchod-
teprve z takového rozhodnutí je zřejmé, co nebylo započteno, či jinak zohledněno, a tedy v čem dotyčná osoba tvrdost zákona může spatřovat. Dokonce by měla být předčasná žádost o odstranění tvrdosti zákona odložena pro neopodstatněnost. Žalovaná pak v napadeném rozhodnutí žalobce informovala, že o jeho žádosti bude rozhodnuto

v následném řízení (viz. poslední věta napadeného rozhodnutí). Jak plyne ze shora uvedeného, tak žalovaná nepochybila, pokud o žádosti rozhodla až po rozhodnutí o námitkách.

Soud k věci dále uvádí, že rozhodnutí ministra práce a sociálních věcí o odstranění tvrdosti zákona podle [§ 4 odst. 3](#) zákona č. [582/1991 Sb.](#), o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, je podle [§ 106 odst. 2](#) téhož zákona ve spojení s [§ 68 písm. e\)](#) s. ř. s. vyloučeno ze soudního přezkumu ve správním soudnictví; tato výlučka není přitom v rozporu s požadavky [čl. 36 odst. 2](#) ve spojení s [čl. 30](#) Listiny, ani [čl. 6 odst. 1](#) Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (č. [209/1992 Sb.](#)). (k tomu srov. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 20.11.2008, č.j. 6 Ads 35/2008-37). Ústavnost vyloučení z přezkumu soudem pak byla předmětem posouzení Ústavního soudu. V usnesení Ústavního soudu ze dne 7.11.2013, č.j. III ÚS 1924/13-1 je pak mj. uvedeno: „Jako neopodstatněnou je nutné rovněž odmítnout námitku stran protiústavního postupu při posuzování stěžovatelovy žádosti o odstranění tvrdosti zákona. Ústavní soud především vycházel z již dříve deklarované skutečnosti, že rozhodnutí ministra práce a sociálních věcí o žádosti o odstranění tvrdosti předpisů o sociálním zabezpečení je vyloučeno ze soudního přezkumu (srov. [§ 106 odst. 1 a 2](#) zákona č. [582/1991 Sb.](#), o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů). Neexistuje-li totiž veřejné subjektivní právo, není zde nic, co by byl soud kompetentní přezkoumávat a na čem by mohl být stěžovatel činností moci výkonné krácen. Na odstranění tvrdosti není právní nárok a je na zvážení ministra, zda s přihlédnutím k okolnostem každého jednotlivého případu žádosti vyhoví či nikoli (srov. např. usnesení sp. zn. [IV. ÚS 51/02](#) ze dne 19. 4. 2002 nebo usnesení sp. zn. [II. ÚS 154/04](#) ze dne 23. 8. 2004; všechna citovaná rozhodnutí jsou dostupná z: www.nalus.usoud.cz). Na základě podobných principů funguje např. institut milosti prezidenta republiky. Přestože se lze se stěžovatelem ztotožnit v závěru, že právní řád materiálního právního státu nemůže obsahovat žádnou „absolutně neomezenou pravomoc“, lze přesto pravomoci nezasahující do základních práv a svobod jednotlivců vyloučit ze soudního přezkumu (a contrario [čl. 36 odst. 2](#) Listiny). Jestliže tedy ministr v případě stěžovatele neshledal důvody pro mimořádné řešení jeho situace cestou odstranění tvrdosti zákona, jeho rozhodnutí není svou povahou způsobilé zasáhnout do sféry veřejných práv stěžovatele.“ Jak plyne ze shora citovaných rozhodnutí, tak rozhodnutí o žádosti o odstranění tvrdosti nepodléhá soudnímu přezkumu a soud jeho zákonnost či přezkoumatelnost není oprávněn posuzovat.

Podle bodu 7 písm. b) Příkazu ministra práce a sociálních věcí č. 30/2006 Sb. o Statutu a Jednacím řádu Dávkové komise ministra práce a sociálních věcí a o pověření České správy sociálního zabezpečení k odstraňování některých tvrdostí, které by se vyskytly při provádění sociálního zabezpečení, má být kladně rozhodováno o žádosti o přiznání nebo úpravu starobního důchodu spojeného s prominutím podmínky trvání zaměstnání I. pracovní kategorie ke dni 31. prosince 1992 pro účely [§ 174 odst. 2](#) zákona o sociálním zabezpečení, pokud ke skončení tohoto zaměstnání došlo z organizačních důvodů po roce 1989. Žalobce by tedy musel tvrdit a případně doložit, že ke skončení zaměstnání došlo z organizačních důvodů. Žalobce však tvrdil, že se tak stalo z rodinných důvodů, a tudíž nejspíš ani nelze využít žádosti k odstranění tvrdosti předpisů o sociálním zabezpečení.

Soud tak neshledal žádný z uplatněných žalobních bodů důvodným a nad rámec uplatněných žalobních bodů nezjistil žádnou vadu, jež by měla za následek nezákonnost žalobou napadeného rozhodnutí a k níž by musel přihlížet z úřední povinnosti. Soud proto žalobu jako nedůvodnou podle ustanovení § 78 odst. 7 s.ř.s. zamítl.

VI. Náklady řízení

Výroky II. a III. o náhradě nákladů řízení jsou odůvodněny ustanovením § 60 odst. 1 s.ř.s., když úspěšné žalované nevznikly náklady řízení nad rámec její běžné úřední činnosti a žalobkyně nebyla v řízení úspěšná, pročez nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Soud proto rozhodl tak, jak je uvedeno ve výrokové části tohoto rozsudku.

P o u ě n í: Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 21. června 2018

JUDr. Petr Polách, v.r.
samosoudce

Za správnost vyhotovení:
K. M.